

VISIE

EXTRA EDITIE VOOR LEDEN VAN HET ACV

bpost
PB-PPJ
BELGIË/NL-BELGIQUE

14 | ANTWERPEN | 25.09.2025 | MAANDELIJKE UITGAVE | VOLGEND NR 09.10.2025

AFCIETKANTOOR BRUSSEL X | JAARGANG 81 | P806000

Deze namiddag om 15 u beginnen?
12:07 ✓

Kom je iets vroeger?
13:18 ✓

Laat maar ...
13:52 ✓

Kun je toch komen? 😊
15:02 ✓

Wacht, er is een wijziging
15:48 ✓

Ga anders je kindjes ophalen
16:46 ✓

Kom maar werken
18:06 ✓

Het zal niet voor vandaag zijn ...
19:11 ✓

Doe eerst je boodschappen
19:51 ✓

We hebben geen uren voor jou 🙄
21:17 ✓

Kun je ASAP naar hier komen?! !!
22:03 ✓

Neem pauze ☕
23:18 ✓

nulurencontracten

Gedaan met de werkzekerheid

WK Rwanda
Proper imago door sport

Herinvoering
proefperiode,
makkelijker ontslag

Factcheck
Lonen wegen steeds
minder zwaar door

Infosessies
over beperking
werkloosheidsuitkering

Heilige huisjes

– Foto ID / Benoit De Freine

U heeft het begrepen: ons land zit budgettair in niet al te beste papieren. Bovenop de 23,3 miljard euro inspanningen die de federale regering in het regeerakkoord al van ons vraagt, moet ons land minstens 8,6 miljard euro extra vinden om aan de Europese uitgavennorm te voldoen. Mogelijk meer, naargelang wat het monitoringscomité eerstdaags zegt. Ook de regionale regeringen staan voor een fikse sanering.

Het federale regeerakkoord viseert een brede groep mensen die werken, gewerkt hebben, zorg willen geven of zorg verdienen. Harder, langer, flexibeler werken voor minder is de boodschap. Een op de twee vrouwen in dit land riskeert de pensioenmalus in het gezicht geslingerd te krijgen. Contracten van minder dan een derde van een voltijdse tewerkstelling zijn geen taboe meer. Op een koopkrachtverhoging kunt u wachten tot het einde van de legislatuur.

Voor sommigen valt het geld echter nog steeds uit de boom. Premier Bart De Wever (N-VA) preekt publiek de matigheid, maar kan net als zijn rechts-liberale voorgangers niet ophouden met fiscale cadeaus uit te delen aan ondernemingen en de sterkste schouders. Eén miljard euro aan ondernemingen, in de vorm van kortingen op patronale bijdragen. Een belastingverlaging zonder onderscheid, ook aan de hoogste inkomens: een ongedekte cheque van 3,5 miljard euro. Een meerwaardebelasting is weliswaar ingevoerd, maar zo bescheiden en met zoveel uitzonderingen dat het niet meer dan een schaamlapje is.

Cijfers van het Planbureau bevestigen: de inkomsten zijn in vrije val. Tegelijk nemen de uitgaven almaar toe – de plotse gulheid voor defensie-uitgaven is daar niet vreemd aan. Laten we de realiteit scherpstellen. Er zijn genoeg andere opties met een veel grotere

opbrengst, maar de regering serveert ze af. Een plan voor rechtvaardige fiscaliteit met correcte btw-inkomsten en een verstrenging in plaats van versoepeling ten opzichte van fiscale ontwijking bijvoorbeeld. Een volwaardige digitale belasting. Correcte bijdragen voor alle statuten en in alle stelsels. En de vele achterpoortjes sluiten, zoals het belastingvrij schenken van familievennootschappen. Voor wie zich op de borst klopt om zogezegd heilige huisjes aan te pakken, is er nog een heel pantheon waar men bewust blind voor blijft. ■

Ann Vermorgen
Voorzitter ACV

Kort.

KOM NAAR DE KLIMAATMARS OP 5 OKTOBER

‘Stop subsidies voor fossiele brandstoffen’

Zondag 5 oktober trekt een nieuwe Klimaatmars van het Brusselse Noordstation naar het Jubelpark. Zo wil de Klimaatcoalitie – een samenwerking van tientallen organisaties, waaronder het ACV, CM en beweging.net – beleidsmakers nogmaals aansporen om werk te maken van een duurzame, sociaal rechtvaardige transitie.

‘De gevolgen van de klimaatverandering worden steeds duidelijker zichtbaar, toch

blijft een rechtvaardig klimaatbeleid uit. Er gaat bijvoorbeeld nog steeds miljarden overheidssteun naar fossiele brandstoffen. Dat geld zou beter besteed worden aan maatregelen die de energietransitie voor gezinnen mogelijk maakt, aan openbaar vervoer, enzovoort. Beleidsverantwoordelijken moeten nu in actie schieten’, roept nationaal ACV-secretaris Bart Vannetelbosch op. ■

~ www.klimaatcoalitie.be

OVERUREN

Regeling verlengd

De regeling voor zogenaamde relance-overuren is verlengd. Werknemers kunnen sinds 2023 maximaal 120 vrijwillige overuren per jaar presteren, bovenop het krediet gewone overuren. Vrijwillige overuren worden in overleg tussen werknemer en werkgever gepresteerd, waarbij het brutoloon volledig netto wordt uitbetaald. Er gaan dus geen belastingen of sociale bijdragen af,

en er is geen recht op toeslagen of inhaalrust. Aanvankelijk gold de regeling enkel tot de eerste helft van 2025, maar de regering heeft het systeem nu verlengd tot en met 31 december 2025. Er komt geen bijkomend aantal uren, maar overuren uit het lopende pakket van 120 uren mogen ook in de tweede jaarhelft worden opgenomen. ■

ONWETTIGE BESPARING

Pensioenen en invaliditeitsuitkeringen niet verhoogd

De regering-De Wever schrapt de jaarlijkse wettelijk voorziene welvaartsverhoging van twee procent voor pensioenen en invaliditeitsuitkeringen die vijf of vijftien jaar lopen. Ze bespaart de immers bijna 3 miljard euro op de zogenaamde ‘welvaartsenveloppe’. Daardoor missen ruim een miljoen gepensioneerden de verhoging na vijf jaar

en 600.000 gepensioneerden de verhoging na vijftien jaar. Daarnaast missen meer dan 200.000 mensen met een invaliditeitsuitkering hun rechtmatige verhoging. Het ACV trekt samen met het Belgisch Netwerk Armoedebestrijding en de andere vakbonden naar de Raad van State om dat onrecht aan te vechten. ■

Redactieadres Visie, PB 20, 1031 Brussel ~ e-mail: info@visieredactie.be ~ **Lezersbrieven** lezers@visieredactie.be ~ **Abonnementen** jennifer.lavers@acv-csc.be - 02 244 32 81 ~ **Verantwoordelijke uitgever** Bart Vannetelbosch ~ **Redactie** Simon Bellens, Lies Van der Auwera, Nils De Neubourg, Dominic Zehnder, Djoen Ariën, Lieven Bax, Rachel Michel, Tinne Van Woensel, Rooni Theeboom, An-Sofie Bessemans ~ **Hoofredactie** Wim Troch ~ **Vormgeving** Gevaert Graphics ~ **Druk** Coldset Printing Partners ~ Visie verschijnt tweewekelijks en is inbegrepen in het lidmaatschap van ACV bouw - industrie & energie, ACV-CSC META, ACV-Transcom en ACV Voeding en Diensten

Weg met werkzekerheid

Net voor de zomervakantie presenteerde de federale regering van premier De Wever (N-VA) haar veelbesproken zomerakkoord. Dat akkoord werpt donkere schaduwen over de rechten van werknemers. Nachtpremies verminderen, verplichte sluitingsdagen verdwijnen en als zure kers op de taart worden nulurencontracten mogelijk.

→ Tekst **Dominic Zehnder**
→ Foto **ID / Patrick De Roo**

Tot vandaag moest een deeltijdse arbeidsovereenkomst in ons land minstens een derde van een voltijds contract zijn. Daar trekt de federale regering een streep door, wat het begin kan betekenen van zogenoemde *nulurencontracten*. ‘De regering schrapte eigenlijk de werken inkomenszekerheid van werknemers’, legt ACV-jurist en expert arbeidsrecht Piet Van den Bergh uit.

‘Het afschaffen van de eenderderegel is iets om bezorgd over te zijn’, beaamt arbeidssocioloog aan de VUB Christophe Vanroelen. ‘Als daardoor meer onzeker en onvoorspelbaar werk ontstaat wat betreft uurroosters en inkomen, dan is dat een bijzonder slechte zaak voor werknemers. Zulke werkomstandigheden zijn erg

belastend en stresserend. Voorlopig is er geen expliciete vermelding van nulurencontracten in de wetteksten, maar het is wel een terechte bezorgdheid dat het afschaffen van de minimale arbeidsduur de deur openzet voor oproepcontracten.’

Geen andere opties

De timing van de keuze om de minimale arbeidsduur af te schaffen is op zijn minst vreemd te noemen, zeker omdat het Verenigd Koninkrijk eerder dit jaar

besliste om nulurencontracten te verbieden. Daar werkt meer dan een miljoen werknemers onder een dergelijk contract. Uit een recente studie van de Lancaster University blijkt dat maar liefst drie op de vier nuluren-werknemers in kwetsbare omstandigheden leeft, door financiële en contractuele onzekerheid. Twee op de drie werknemers werkt al langer dan een jaar op afroep. Uit eerder onderzoek bleek dat de meeste werknemers met nulurencontracten werknemers zijn die weinig of geen andere opties hebben.

Brits vakbondsleider Paul Nowak zei daarover vorig jaar dat ‘de meeste werknemers met nulurencontracten veel liever met vaste uren en inkomenszekerheid zouden werken. De zogenaamde flexibiliteit is voornamelijk eenzijdig. Shiften worden regelmatig op het laatste nippertje afgezegd door de werkgever, zonder dat werknemers daar een compensatie voor krijgen.’

Door de invoering van nulurencontracten moet je voortaan misschien op afroep komen werken, waardoor je nooit weet hoeveel je op het einde van de maand zult verdienen.

Vanroelen: ‘Het zal nu moeten blijken hoe die beslissing in de praktijk omgezet wordt. Zeker in combinatie met het optrekken van de vrijwillige overuren zet dat de deur open voor allerlei problematische situaties. De term *vrijwillig* is in een machtsverhouding zoals een arbeidsovereenkomst zeer troebel.’

Slechte zaak voor staatskas

Vanroelen waarschuwt dat dergelijke constructies een slechte zaak zijn voor de staatskas. ‘Dit is opnieuw een stap richting uitholling van de financiering van de sociale zekerheid. Op die overuren zijn meestal minder RSZ-bijdragen van toepassing, net zoals bij studenten- en flexijobs. Een uur arbeid zou eigenlijk altijd min of meer gelijke sociale bijdragen moeten opleveren. Anders maken dergelijke gunstregimes degelijke contracten minder aantrekkelijk. Dat kan ertoe leiden dat vaste banen erdoor vervangen worden.’

‘Op vlak van pensioenen en werkloosheidsrechten zijn die contracten eveneens ronduit problematisch’, voegt Van den Bergh toe. ‘Tegelijk wordt de toegang tot de sociale zekerheid bemoeilijkt. Om aanspraak te maken op een werkloosheidsuitkering moet je voldoende gewerkt hebben, maar met een dergelijk contract wordt dat snel heel moeilijk. Bovendien tellen voor de berekening van het pensioen enkel nog jaren mee waarin minstens 156 dagen gewerkte of gelijkgestelde dagen zitten. Je wordt dus langs de ene kant gedwongen om zo’n contract aan te nemen in bepaalde situaties, maar je bouwt er geen rechten mee op. De enige die ervan profiteert is de werkgever. Die oogst alle flexibiliteit en voordelen, terwijl de werknemer in een onleefbaar statuut wordt geduwd, zowel tijdens als na de loopbaan.’ ■

Wat is een nulurencontract?

Een nulurencontract, ook oproepcontract genoemd, is een arbeidsovereenkomst waarbij het aantal te presteren uren niet vermeld wordt. De werkgever kan de werknemer oproepen wanneer die dat nodig heeft. Als werknemer ontvang je alleen maar loon voor effectief gepresteerde uren. Je weet dus nooit op voorhand hoeveel je zult moeten werken en hoeveel je zult verdienen. Doorgaans is er een bepaalde termijn waarin je baas je kan oproepen. Word je daarna opgeroepen, dan kun je als werknemer – althans theoretisch – weigeren.

De Vlaamse regering bevestigde in haar regeerakkoord het belang van levenslang leren. Een jaar later blijken dat loze woorden, met opleidingen die verkort, beperkt en duurder worden.

→ Tekst **Dominic Zehnder**

Vlaamse regering smooit beloofd opleidingsoffensief in de kiem

Het rapport na een jaar regering-Diependaele oogt bijzonder karig als we kijken naar het aangekondigde opleidingsoffensief. In het regeerakkoord werd beloofd om de drempels voor deelname aan levenslang leren te verlagen en de leercultuur te versterken. Minister van Onderwijs en Werk Zuhail Demir (N-VA) besliste echter om honderdduizenden deeltijdse werknemers uit te sluiten van het Vlaams opleidingsverlof en om het inschrijvingsgeld in het volwassenenonderwijs drastisch te verhogen voor tal van opleidingen.

‘De Vlaamse regering wil de productiviteit verhogen. Maar ze investeert niet in de vaardigheden die daarvoor nodig zijn’, stelt nationaal secretaris van het ACV Stijn Gryp. ‘Opleiding wordt een luxeproduct, terwijl het net een basisrecht zou moeten zijn. Als je mensen vraagt om zich aan te passen aan een veranderende arbeidsmarkt, moet je hen ook de kans geven om dat te doen.’

Kansen vergroten

Wie werkloos is en zich wil herscholen, komt er bekaaid van af. Gryp: ‘Door de beperking van de werkloosheid in de tijd, wordt het volgen van een opleiding een

huzarenstuk. Nochtans blijkt uit de cijfers dat bijna de helft van wie langer dan een jaar op zoek is naar werk kortgeschoold is, en dus het meest baat heeft bij extra opleidingen. De VDAB moet door de beperking in de tijd nu het eigen opleidingsaanbod herzien en de doorlooptijden ervan inkorten. Maar de dienst krijgt daar niet de nodige tijd en middelen voor. Terwijl net de VDAB de nodige expertise heeft om opleidingen op vacatures en noden van de doelgroepen af te stemmen.’

Voor opleidingen richting knelpuntberoepen was er in een uitzondering voorzien voor werkzoekenden die zich willen omscholen. Vanaf 2026 zal dat enkel nog voor knelpuntberoepen in de zorg gelden. ‘Zich heroriënteren richting een knelpuntberoep, wat vaak zeer specifieke kennis vereist, wordt een aartsmoeilijke opgave. De huidige uitzondering geldt nog tot eind dit jaar voor wie aan een knelpuntopleiding begint. Maar de 57.000 Vlaamse werkzoekenden die begin 2026 uit de werkloosheid geschrapt worden, worden daarvan niet op de hoogte gebracht. De Vlaamse regering laat het na die mogelijkheid actief te promoten en in bijkomende opleidingscapaciteit te voorzien’, aldus Gryp. ■

Waarom oorlogs-misdadigers houden van voetbal en de koers

Voor bedenkelijke regimes en bedrijven zijn sportevenementen een uitgelezen kans om zich een positiever imago aan te meten. Atleten en supporters worden door hun liefde voor de sport meegesleurd in politieke spelletjes.

→ Tekst **Simon Bellens** en **Lies Van der Auwera** → Foto **Belga**

Langs het voetbalveld van Bayern München wordt reclame gemaakt voor Rwanda, een regime dat rebellen in Oost-Congo steunt.

Wanneer de nieuwe wereldkampioen wielrennen komend weekend in Kigali, de hoofdstad van Rwanda, de armen in de lucht steekt, doet die dat op goed 160 kilometer van de Congolese grens. Op datzelfde moment begaan daar rebellengroepen, aangestuurd en gefinancierd door Rwanda, misdaden tegen de menselijkheid, zoals blijkt uit rapporten van de Verenigde Naties. Ondertussen pakt Rwandees president Paul Kagame uit met het WK als een wereldwijde reclamespot voor 'het land van de duizend heuvels'.

Het WK wielrennen is maar één voorbeeld van *sportwashing*. Daarbij grijpen landen of bedrijven met een bedenkelijke reputatie sportploegen en -competities aan om op een positieve manier bekendheid te winnen bij een breed publiek en de aandacht af te leiden van maatschappelijke problemen.

Imago oppoetsen

Het WK in Rwanda is geen alleenstaand geval. In de voorbije Ronde van Spanje zorgde de deelname van wielerploeg Israël Premier Tech voor ophef. Ook het afgelopen WK voetbal in Qatar of dat van 2034 in Saudi-Arabië zijn voorbeelden van sportwashing. Saudi-Arabië lokte onder meer Cristiano Ronaldo naar de nationale voetbalklasse. Poetins Rusland was in 2014 gastland van de Olympische Winterspelen te midden van ophef over anti-LGBTQ-wetten en vier dagen voor het de Oekraïense Krim annexeerde. Ook bedrijven in controversiële sectoren zetten in op sport om hun imago op te poetsen. Wie goed kijkt, ziet sportwashing overal.

Daar is een goede reden voor, zegt sportjournalist Hans Vandeweghe: het werkt. 'Met de slogan Visit Rwanda op de shirts van grote voetbalclubs zoals Arsenal of Paris-Saint-Germain voert Kagame een openlijke politiek om zijn land op de kaart te zetten. De sportploegen en de UCI (Internationale Wielervedstrijd, red.) gaan daarin mee. Dat helpt de werkelijkheid maskeren. Een imago verkoopt.' In die zin zijn de opbrengsten van sportwashing onbetaalbaar.

Met slogans op shirts van grote voetbalclubs zet president Kagame Rwanda op de kaart

→ **HANS VANDEWEGHE, SPORTJOURNALIST**

'Kagame wil bewijzen dat Rwanda een leidende positie en voorbeeldfunctie in Afrika verdient. Het WK organiseren past in die strategie', zegt Koen Detavernier van WSM, ngo voor internationale samenwerking.

Kritische stemmen lopen gevaar. Toen België dit voorjaar pleitte voor Europese sancties tegen Rwanda, schortte Rwanda alle diplomatieke relaties met België op. 'Ik weet niet of de Rwandese regering blij is als Remco Evenepoel het WK wint', zegt Detavernier. De Belgische wielervedstrijd laat zich liever niet kritisch uit over het regime. Daar komt nog bij dat het Belgische sportevenementenbedrijf Golazo mee het WK in Rwanda organiseert. Intussen zendt de VRT met *Regenbogen in Rwanda* een docuserie van Eric Goens uit zonder kritische noot, terwijl journalist Stijn Vercruyssen van de Rwandese regering het land niet binnen mocht.

Niet zomaar sport

'De sportwereld verschuilt zich achter het excuus dat het maar sport is', zegt Hans Vandeweghe. 'Maar de politiek gebruikt sport. Dan moet de sportwereld zo slim zijn om politiek te gebruiken.'

Sport vindt nu eenmaal niet plaats in een politieke leegte, legt sportsocioloog aan de KU Leuven Jeroen Scheerder uit. Volgens hem was sport altijd al politiek. 'De Olympische Spelen van 1936 in Hitlers Duitsland waren een soort sportwashing *avant la lettre*.'

Nadat Rusland Oekraïne binnenviel in 2022 kwam er wel een snelle reactie van sportorganisaties om Rusland te weren. 'Dat de sportwereld zo'n openlijk politiek standpunt inneemt, is uitzonderlijk', aldus Scheerder. 'Jarenlange Russische dopingschandalen vergemakkelijkten die stellingname.'

Contractbreuk

Voor atleten liggen de zaken nog gevoeliger. Zij mogen zich contractueel vaak niet negatief uitlaten over hun team of over sponsors, zegt Ann-Sophie Duyck van vakbond voor sporters United Athletes. Zelf nam ze als wielrenster deel aan de Olympische Spelen van Rio de Janeiro in 2016. 'Daarvoor moest ik een charter ondertekenen, opgesteld door het Olympisch Comité, om me tijdens de Spelen niet uit te laten over de politieke situatie. Maar er ging geen dag voorbij zonder dat ik de schrijvende armoede in de sloppenwijken rond het olympische dorp zag. Dan voelt zo'n miljardevent wrang aan. In het atletendorp waren voortdurend infrastructuurproblemen omdat de arbeiders die het gebouwd hadden, hun werk niet hadden afgemaakt uit protest vanwege wanbetalingen.' Ex-renner Jan Bakelants vindt evenmin dat sporters blaam treft. 'Als je kunt kiezen uit meerdere ploegen, zal

Israël Premier Tech niet de eerste keuze zijn', stelde hij scherp in De Afspraak. 'Maar als het alternatief is om geen renner meer te zijn en zonder werk te vallen, zal je wellicht toch overstag gaan.' Veel sporten zijn een kleine wereld, voegt Duyck toe. 'Eén verkeerd woord kan het einde van je carrière betekenen.'

Scheerder hoopt vooral dat sponsors in de toekomst kritischer worden om zich te verbinden met regimes die mensenrechten schenden. 'UCI-voorzitter David Lappartient poseerde dit jaar nog voor de foto met Paul Kagame. Dan kun je niet beweren dat sport en politiek niets met elkaar te maken hebben.'

Supportersdruk

Wat moeten supporters zich er nu van aantrekken dat hun geliefde sport misbruikt wordt met onzuivere intenties? 'Als kijker mag je zeker genieten van het WK en volop juichen voor je helden', besluit Koen Detavernier. 'Maar besef dat de wedstrijd politiek wordt uitgespeeld.'

Voor mensenrechtenorganisaties biedt zo'n evenement net de kans om problemen aan de kaak te stellen. 'Toen de grootschalige uitbuiting van arbeiders aan het licht kwam bij de bouw van stadions voor het WK voetbal in Qatar, ontstond er zoveel internationale druk dat Qatar zijn arbeidswetten enigszins aanpaste.' Ook daar kun je voor supportereren. ■

Eén verkeerd woord kan het einde van je sportcarrière betekenen

→ **ANN-SOPHIE DUYCK, UNITED ATHLETES**

ARBEIDSRECHT MAKKELIJKER ONTSLAG

Wat betekent de herinvoering van de proefperiode?

Volgens het federale regeerakkoord komt de herinvoering van de proefperiode er nog voor het einde van dit jaar. Zowel voor werkgevers als werknemers zou het dan mogelijk worden om de arbeidsovereenkomst te beëindigen tijdens de eerste zes maanden van het contract, met een opzegtermijn van amper één week. Momenteel bedraagt de opzegtermijn één week in de eerste drie maanden tewerkstelling. Daarna wordt dat drie weken en stijgt die opzegtermijn stelselmatig. De regering wil dit invoeren voor alle werknemers die een nieuw contract tekenen vanaf 1 januari 2026.

Het oude systeem van de proefperiode werd in 2013 afgeschaft. Eigenlijk plant de regering geen herinvoering van de proefperiode, maar wel een algemene verlaging van de opzegtermijnen. Het wordt de regel in plaats van de uitzondering.

De concrete invoering is nog afhankelijk van overleg met de sociale partners. Daar worden de voorwaarden vastgelegd. Voor het ACV is het alleszins het belangrijkst dat er garanties komen over de anciënniteit van uitzendkrachten en tijdelijke contracten. Ook die werkperiode moet in elk geval meegerekend worden wanneer nadien een contract van onbepaalde duur wordt aangegaan, zonder opnieuw een proefperiode te moeten doorlopen.

De maatregel maakt deel uit van de doorgedreven flexibilisering van de arbeidsmarkt, die volledig in de kaart van werkgevers speelt. Voor werknemers betekent het meer onzekerheid omdat ze makkelijker ontslagen kunnen worden. ■

Vacatures

ACV-CSC METEA zoekt

- Administratief medewerker vormingsdienst – Brussel
 - Assistent-vakbondsverantwoordelijke – zone Brabant
 - Vakbondsverantwoordelijke – zone Brabant
- ~ www.hetacv.be/jobs

Beweging.net zoekt

- Maatschappelijke innovators – Kempen en Roeselare-Tielt
 - Administratief medewerker – Roeselare
 - Coördinator Pronet en Procura – Schaarbeek
- ~ www.beweging.net/vacatures

FEITEN

Biobest is in 1987 opgericht door dierenarts Roland De Jonghe, die in zijn garage hommels kweekte om tomaten biologisch te bestuiven. Vandaag telt de Biobest-groep zo'n 2.800 medewerkers in meer dan 70 landen. Vanuit het hoofdkantoor in Westerlo en 32 productie- en distributievestigingen bieden ze bestuivende insecten, nuttige mijten, nematoden, biopesticiden en digitale monitoringstools aan tuinders wereldwijd.

Hommels van Biobest

Producten die ontsnappen en plots door de lucht vliegen, het komt niet vaak voor op werkplekken. Bij Biobest ligt dat anders. De afdeling die hommelmkolonies opkweekt, is daarom uitgerust met rood licht. ‘Als we dat aansteken, vallen de beestjes letterlijk uit de lucht omdat ze dan niet kunnen vliegen. Je veegt ze daarna makkelijk bijeen.’

→ Tekst Nils De Neubourg → Foto Wouter Van Vooren

Bert Lieven - Coördinator logistiek

‘Hier is veel aandacht voor het welzijn van de medewerkers. We hebben bijvoorbeeld een zomerbar en op het personeelsfeest trad de Biobest Band op, met collega's die samen muziek maken. Een van de minder bekende risico's hier? Hommeluitwerpselen. Dat pikt enorm in de ogen.’

Els Verryken - Opstarter nesten

‘Toen ik hier dertig jaar geleden begon, kweekten we 5.000 koninginnen per week. Nu zijn dat er 25.000. Door hier te werken heb ik meer respect gekregen voor insecten. Vroeger dacht ik makkelijk: dat beestje sla ik snel even dood. Nu weet ik hoe belangrijk zelfs de kleinste diertjes zijn.’

Alain Schoofs - Techniker

‘Voor het onderhoud kom ik overal, van de productie tot de labo's. Soms moet ik me volledig omkleden om besmetting tussen afdelingen te vermijden. Sommige insecten vormen immers een risico voor andere soorten. Naast hommelpductie zijn we volop bezig met biopesticiden, een nieuwe markt.’

Tiffany Fung - Inpakker hommels

‘Ik leerde dat insecten massaal verdwijnen, mede door pesticiden. Dat komt wel binnen, want we werken hier elke dag met insecten. In de natuur spelen ze een heel belangrijke rol.’ ■

1. MUZIEK
TANGO DANSEN RICHTING BURN-OUT

Yong Yello is na vier jaar terug met zijn tweede plaat *Bennie & De Banaliteit van ons bestaan*. Daarop maken we kennis met workaholic Bennie, die dringend op vakantie zou moeten, maar zichzelf intussen richting burn-out werkt. Met spitsvondige teksten over doorgeslagen werkcultuur, relatieproblemen, depressie en verslaving fileert Yong Yello onze jachtige samenleving, zonder te vervallen in zwaarwichtigheid. Daarbij houdt hij niet alleen de luisteraar, maar ook zichzelf een spiegel voor. ■

~ Nu beschikbaar op vinyl en op alle streamingdiensten

Breintrein

9		1						4
	8				1	7	3	
					4		6	9
	3		7	1				
	4	6	3		2			
5			8	9			7	
			4		3			
4						2	8	

2. FILM

Vergeten helden

In de Zwitserse film *Heldin* volgen we verpleegkundige Floria tijdens een hectische late shift in een ziekenhuis. De situatie is uit het leven gegrepen: een onderbezette dienst met overvolle kamers. Het resultaat is een bloedstollende prent die doet nadenken over de onhoudbare situatie in onze zorgsector, waarin de gevierde helden van de coronacrisis nu volledig aan hun lot worden overgelaten. ■

~ Nu in de bioscoop

3. EXPO

Vrouwenzaken

Hoewel vrouwen door de geschiedenis onmisbare rollen vervuld hebben, werden hun verhalen zelden publiek verteld. Het Antwerpse museum Plantin-Moretus zet dat nu recht in de tentoonstelling *Vrouwenzaken/Zakenvrouwen*. Daarin belichten ze de talrijke vrouwen die niet achter, maar broederlijk naast de beroemde drukkers stonden: dochters die van jonges af aan drukproeven verbeteren, dienstmeiden en dames, die dankzij hun inzet de sociale ladder beklommen. De verhalen worden extra in de verf gezet met luisterverhalen van schrijfster Aya Sabi en een vijfdelige podcast van radiomaker Sven Speybrouck. ■

~ Gratis met de museumpas
www.museumplantinmoretus.be

Factcheck.

WAAR

Een steeds kleiner deel van de koek gaat naar werknemers

Werknemers krijgen vandaag een kleiner deel van de economische koek dan tien jaar geleden. Het loonaandeel – het deel van de gecreëerde waarde in onze economie dat naar lonen en sociale bijdragen gaat – is sinds 2013 duidelijk gedaald.

In 2013 ging van elke 100 euro gecreëerde waarde in ons land bijna 58 euro naar de werknemers, in de vorm van het brutoloon en de RSZ-bijdragen. In 2024 zakte dat cijfer naar ongeveer 54 euro. Dat besluit de Nationale Bank van België (NBB) in een recent rapport. Op nationale schaal gaat het over miljarden euro's die niet langer naar lonen vloeien.

Opvallend, want in andere Europese landen bleef het loonaandeel veel stabiel. Duitsland en Frankrijk zitten rond de 60 procent. In de eurozone bleef het niveau gemiddeld nagenoeg gelijk. België blijkt een buitenbeentje: werknemers worden productiever, maar hun aandeel in de koek krimpt.

De NBB berekende dat het verlies vooral te maken heeft met de taxshift van de regering-Michel (2014-2018).

Die Zweedse coalitie met toenmalig minister van Financiën Johan Van Overtveldt (N-VA) maakte werk van een forse verlaging van de werkgeversbijdragen aan de sociale zekerheid. Het resultaat is nu duidelijk: de hervorming leverde vooral bedrijven en aandeelhouders veel op, terwijl werknemers er weinig van terugzagen op hun loonbrief.

Een tweede factor is de loonnormwet. Die bepaalt dat Belgische lonen niet sneller mogen stijgen dan in de buurlanden. De bedoeling was om als land concurrentieel te blijven, maar vandaag werkt de wet door oneerlijke beperkingen vooral als een rem op de lonen. Boven op de automatische index is er nauwelijks ruimte voor echte loonsverhogingen.

Sommige stemmen proberen de cijfers te relativiseren. Zo

wou volgens werkgeversvereniging VBO het lage loonaandeel net het gevolg zijn van ... hoge lonen. Die eenzijdige lezing houdt geen rekening met de erg hoge productiviteit in ons land. Die zou hogere lonen immers ruim kunnen compenseren.

Door het dalend loonaandeel dalen ook de overheidsinkomsten uit belastingen en bijdragen. Op lonen worden immers de hoogste belastingen betaald. Experts pleiten daarom voor een verschuiving van lasten op arbeid naar kapitaal. 'De Nationale Bank bevestigt nu dat werknemers het met een steeds kleiner stuk van de koek moeten stellen', zegt ACV-voorzitter Ann Vermorgen. 'Dat is het gevolg van politieke keuzes zoals de taxshift en de loonnormwet. De koek wordt groter, maar voor wie ze bakt blijft er steeds minder over.' ■

We vragen het aan.

Kris Van Eyck, Hoofd dienst onderneming ACV

Ben ik altijd verzekerd op weg van en naar het werk?

Het korte antwoord is ja, je bent verzekerd tegen ongevallen vanaf het moment dat je je woonst, tweede verblijf of telewerkplaats verlaat in het kader van je werk, tot je weer thuis bent. Dus niet alleen tijdens je reguliere arbeidsweg, maar ook voor alle verplaatsingen in het kader van je werk. Ook tijdens je middagpauze, wanneer je buiten het werk zou gaan eten of iets zou gaan halen bijvoorbeeld, of wanneer je moet reizen voor het werk. In dat geval loopt de bescherming eveneens tot je weer thuiskomt. Dus zelfs tijdens je vrije tijd ter plaatse.

Onder arbeidsweg verstaat de wet het normale traject dat je aflegt om op je werk te geraken. Het moet dus als normaal beschouwd kunnen worden. Daarvoor hoeft het niet het kortste traject te zijn, maar zijn er ook een aantal omwegen in de wet opgenomen die je mag nemen tijdens je woon-werktraject. De omweg moet weliswaar altijd kort zijn en een geldige reden hebben. Een daarvan is bijvoorbeeld een tussenstop in de kinderopvang of op de school van je kinderen om hen af te zetten of op te halen. Stop je even bij de winkel die op weg naar huis ligt, dan zal dat nog steeds als arbeidsweg gelden, rijd je echter naar het winkelcentrum in een andere provincie om nog even in de koopjes te snuisteren, dan zal dat niet als geldige reden aanvaard worden. ■

‘Dat Jambon moederschapsrust niet zou laten meetellen voor het pensioen, verontrust me’

Wie is Mariam Harutyunyan?

- Geboren in Armenië
- Studeerde biomedische wetenschappen
- Oprichter van KinArmat Initiative, een non-profitorganisatie voor gelijkheid en inclusie van vrouwen
- Voorzitter Vrouwenraad sinds juli 2025

Met de aanstelling van de 31-jarige Mariam Harutyunyan als nieuwe voorzitter waait een frisse wind door de Vrouwenraad. De jonge biomedische wetenschapper met Armeense roots weet van aanpakken en is niet bang voor stevige dossiers, zoals de pensioenhervorming. ‘Ongelijkheid irriteert mij.’

→ Tekst **Lies Van der Auwera** → Foto **Anneleen van Kuyck**

Als tiener was ik voortdurend in discussie met mijn ouders als ik iets niet mocht. *Is het enkel omdat ik een meisje ben?* Ik eiste verklaringen.’ In haar jeugd was Mariam Harutyunyan al een spreekbuis voor gelijkheid en feminisme, zonder het te beseffen.

Waar komt die sterke ijver voor vrouwenrechten vandaan?
HARUTYUNYAN → ‘Als vrouw met een migratieachtergrond kwam ik regelmatig in aanraking met discriminatie. Zelf ben ik niet bang om een gesloten deur in te trappen. Maar ik had heel wat vriendinnen die hun plaats in de maatschappij niet claimden. Zo durfden ze niet te solliciteren voor een bepaalde baan omdat ze ervan uitgingen dat ze sowieso niet in aanmerking kwamen. Studies tonen dat vrouwen pas solliciteren als ze aan 80 procent van de voorwaarden voldoen, terwijl dat bij mannen maar 50 of 60 procent is. Ik wou hen tonen wat er wél mogelijk is.’

Tijdens uw eerste week als voorzitter kreeg u meteen een stevig dossier op uw bureau: de pensioenhervorming.
HARUTYUNYAN → ‘De regering

vertrekt vanuit de veronderstelling dat iedereen een ononderbroken loopbaan heeft. Maar in sectoren als de zorg, de horeca of de dienstencheques, waar veel vrouwen werken, is een voltijdse baan vaak te zwaar. Daarnaast komt onbetaalde arbeid veelal op vrouwen terecht, vaak noodgedwongen. Dat wreekt zich in het pensioen.’

‘Bovendien zitten er vaak vooral mannen aan de tafels waar beslissingen worden genomen, wat problematisch is. Als je een probleem moet oplossen, heb je verschillende perspectieven aan tafel nodig. Zitten er aan tafel enkel mannen met een gelijksoortig profiel, dan blijven er vaak heel wat blinde vlekken in de besluitvorming.’

Hoe kan de Vrouwenraad hierop reageren?
HARUTYUNYAN → ‘We moeten kort op de bal spelen. Kijk naar het concrete voorbeeld van moederschapsrust, dat volgens federaal minister van Financiën Jan Jambon (N-VA) niet langer zou meetellen als gewerkte dagen. Dat is pure discriminatie op basis van geslacht. Daar valt niet over te discussiëren. Daags na een gezamenlijke oproep (van

onder andere de Vrouwenraad en het ACV, red.) bevestigden bronnen uit de kringen van de minister aan de pers dat ze het voorstel zouden aanpassen. Maar dat de regering dat zo in de ontwerp teksten zet, verontrust mij.’

‘De regering moet de wettelijke gendertoets toepassen. Is er een onevenwicht, dan moet de regering bijsturen. Maar dat gebeurt niet. Dat de hervorming vrouwen onevenredig hard treft, is intussen duidelijk.’

Komen vrouwen er in de hervorming op de arbeidsmarkt even bekaaid vanaf?
HARUTYUNYAN → ‘Mensen willen vooral een stabiel inkomen en een voorspelbaar uurrooster. Zeker voor moeders die er alleen voor staan is dat immens belangrijk. De flexibilisering is dan ook een barslechte zaak – voor iedereen trouwens. De regering lijkt helemaal niet nagedacht te hebben over de neveneffecten, zoals meer stress, mentale problemen, thuissituaties die verergeren en zelfs meer intrafamiliaal geweld. Die neveneffecten duiken ook op bij andere hervormingen die vrouwen treffen.’

Feminisme is uniseks, zegt u. Wat bedoelt u daarmee?
HARUTYUNYAN → ‘Vechten voor vrouwenrechten is gunstig voor iedereen. Gelijke rechten en gelijke deelname komen de samenleving als geheel alleen maar ten goede. Vrouwenthema's zijn geen niche, de helft van de bevolking is vrouw! De ene vijftig procent van de samenleving die bepaalt wat de andere helft moet doen? Dat mogen we niet aanvaarden.’ ■

TOPVROUW IG METALL CHRISTIANE BENNER

‘Europa kan de industrie-achterstand op China inhalen’

Topvrouw van de Duitse metaalvakbond IG Metall Christiane Benner waarschuwt voor het gevaar van extreemrechts voor vakbonden en werknemers. Maar ze is optimistisch over de kansen van de Europese industrie.

→ Tekst **Lies Van der Auwera** → Foto **Belga**

Benner is de eerste vrouw ooit aan het hoofd van IG Metall, met twee miljoen leden de grootste vakbond in Duitsland. Midden september wist de extreemrechtse Duitse partij AFD haar verkiezingsresultaten in de regio Nordrein-Westfalen te verdrievoudigen. Die ruk naar rechts tast de fundamenten van de werknemersbeweging aan, waarschuwt Benner: ‘Dit is meer dan een strijd tegen extreemrechts. Ik zou het een strijd voor democratie, voor mensenrechten noemen. We weten uit de geschiedenis dat als rechtse partijen aan de macht komen, het niet goed eindigt. Voor vakbonden, noch voor de arbeidersklasse.’

Iedereen aan tafel

In dat klimaat van polarisering verkeert Duitsland, de zogenaamde economische motor van Europa, al een tijdje in een recessie. Importheffingen, duurzaam-

heidsvraagstukken, oorlog en concurrentie met landen als China maken dat de Europese industrie in zwaar weer zit. Kan Europa het tij weer keren? Volgens Benner wel: ‘Ik geloof dat Europa die achterstand op landen als China kan inhalen. We hebben een sterke, gezamenlijke Europese stem en een duidelijk plan nodig. Wat moeten we doen om banen te behouden, nieuwe technologieën te integreren, werknemers op te leiden? In heel die transitie moeten we werknemers sterk betrekken.’

De Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen (SERV) pleit eveneens voor een Europese aanpak. ‘De Vlaamse industrie levert een aanzienlijk deel van bepaalde kritieke grondstoffen die Europa nodig heeft voor de groene en de digitale transitie. Het is belangrijk dat onze industrie kan blijven rekenen op de aanvoer van basismetalen. Zo worden we minder afhankelijk van niet-Europese

leveranciers’, aldus SERV-voorzitter Stijn Gryp.

Ook Lieve De Preter, voorzitter van ACV-CSC METEA, benadrukt het belang van de industrie in België en Europa als onmisbare motor van onze welvaart. De Preter pleit voor een industrie met duurzame banen waar geen enkele werknemer wordt achtergelaten. Zij roept op om met alle betrokken sociale partners en de overheid aan tafel te gaan rond de toekomst van onze industrie. ■

WERKLOOSHEID

ACV trekt naar Grondwettelijk Hof

De vakbonden trekken samen naar het Grondwettelijk Hof om te reageren op de maatregelen die de federale regering neemt tegen langdurig werklozen. Afgelopen week gingen de eerste brieven op de post naar mensen die al minstens twintig jaar werkloos zijn, om hen te melden dat hun werkloosheidsuitkering zal stoppen. Vanaf 1 januari zou de beperking van de werkloosheidsuitkering in de tijd immers

in fases ingaan. Volgens het ACV viseert de regering zo een kwetsbare groep, zoals ouderen of mensen met een fysieke of psychische problematiek. ‘Met die maatregel duwt de regering hen richting OCMW, zonder perspectief op duurzaam werk. In plaats van hen te begeleiden, verdwijnen ze zo helemaal van de radar.’ Het ACV vraagt zich verder af of werkgevers zitten te wachten op zulke kwetsbare profielen.

‘Een uitkering afnemen zal werkgevers er niet toe aanzetten om meer aangepast werk aan te bieden of minder te discrimineren’, besluit het ACV.

Met het argument op zak dat de wet de sociale bescherming zou moeten waarborgen, willen de vakbonden nu gehoor krijgen bij het Grondwettelijk Hof. ■

Zangeres en tv-presentatrice

Ingeborg

Sergeant

gevat
in 5
woorden

Stilte

‘Onlangs vond ik een foto terug waarop ik als kind nors en stuurs in de lens kijk. *Jij wou gewoon niet lachen*, zei mijn moeder. Als voorlaatste in een gezin van vijf was ik een stil kind, sterk op mezelf gericht. Tot ik op een dag – ik was al een jaar of acht – bij mijn tante kwam en uit het niets begon te *performen*. Iedereen stond perplex. Die stilte heb ik altijd al nodig gehad om mijn innerlijke creatieve wereld te kunnen verwerken.’

Zusje

‘De naam Ingeborg of *engelbewaarder* is eigenlijk heel complex. Toen mijn oudere zusje Ingeborg vijf was, kwam ze om in een verkeersongeluk. Mijn moeder werd kort nadien zwanger van mij en gaf me dezelfde naam. Thuis noemden ze mij altijd Mieke, want Ingeborg kregen mijn ouders niet over hun lippen. Zo liep ik jarenlang rond met een dubbele naam, tot Raymond van het Groenewoud mij aanmoedigde om als artiest voluit voor mijn eigen naam te kiezen. Het jaar nadien ging ik als Ingeborg naar het Songfestival. Het voluit kiezen voor mijn naam was een kantelpunt.’

Oprah

‘Ik heb als jonge maker een droomstart kunnen maken. Ik zei op alles *ja* tot op het moment dat ik niet meer kon. Op mijn 32ste was al mijn levensvreugde op. Ik had al mijn dromen waargemaakt. Ik had succes, een gouden plaat, een prachtig huis en toch was het enige dat ik voelde een enorme leegte. *Geef me mijn ontslag*, vroeg ik aan VT.M. Maar *jij bent de Oprah Winfrey van Vlaanderen!*, was hun antwoord. Maar waargemaakte dromen bleken niet het recept voor geluk. Vanaf dan ben ik een heel nieuw pad gaan verkennen.’

Cirkel

‘Wat ik heel graag doe is in *de cirkel* zitten. Of dat nu een therapie-opleiding is, een yoga-opleiding, een mantra zingen of bidden, dat maakt mij niet uit. Van Amerika tot India volgde ik cursussen. Ik heb daar veel geld in geïnvesteerd, maar het was vooral een investering in mijzelf. Ik richtte mijn eigen centrum in Brugge op en ik organiseer workshopreizen naar Spanje, Medjugorje (in Bosnië en Herzegovina, red.) en de Caraïben. Mijn ultieme droom? Mijn eigen centrum op een flank van een berg met zeezicht.’

Ambitie

‘Na vijftien jaar *nee* zeggen, besliste ik midden in een zuiveringsproces: vanaf nu ga ik weer *ja* zeggen op vragen uit de media. Diezelfde dag nog belde een dame van Radio 2, of ik te gast wou zijn in de laatste aflevering van *De Rotonde*. En een uur later belde K2 zoekt K3. *Wil je in onze jury zitten?* Prachtig toch, die synchroniciteit. Nu zit ik weer volop in mijn *ja-fase* en komen er tal van projecten op mij af. Hoelang ik dat ga volhouden? Geen idee, maar ik heb het gevoel dat ik nu ben waar ik moet zijn.’

→ Tekst **Lies Van der Auwera** → Foto **Kris Van Exel**

ANTWERPEN